№ 2. Wilnia, 9 Studnia, 1921 h. HOD V.

KRYNICA

BIEŁARUSKAJA

Chryścijanska - Demakratyčnaja Hazeta.

REDAKCYJA: Św. Janskaja wul. 27, 3; ad 9—10 i ad 4—5.
ADMINISTRACYJA: Zawalnaja wul. 7; ad 9—6.

„KRYNICA“ KAŠTUJE:
na hod 150 mk., na paŭhoda 75 mk., na 3 miesiacy 50 mk., asobny numer 3 mk.

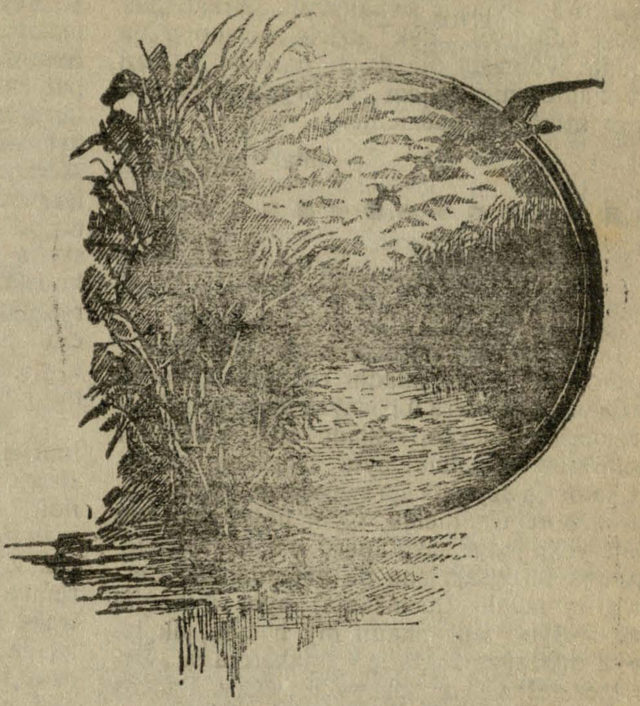

Č wyhawarywajecca jak polskaje cz i rasiejskaje ч, a Š—jak sz i ш.

„Krynicy“ na 1921 h.

Pływi Kryničká,
Pływi siastryčka,
Miž rodnych niŭ;
Pływi pryhoža
Miž runi-zboža,
Spadziejsia žniŭ.

Pływi Kryničká,
Pływi siastryčka,
Miž hor—dalin;
Jaroŭ-kamieńnia,
Chmyzin-paleńnia.
Hdzie „Hora Syn“.

Pływi Kryničká,
Pływi Siastryčka,
Pływi praz haj;
Miž nizkich chataŭ...
Pakiń bahatych
I ichny raj.

Pływi Kryničká,
Pływi Siastryčka
Da jasnych zor;
Rwi puty našy,
Daj ciomnym pašy:
Ludzki hawor.

K. Swajak.

Biskupskaje błahasławienstwa „Krynicy“.

Katalickim Biskupam našaj susiedki Łatwii jošć Jaho Dastojnaść Ks. Ant. Springowič. Ab tym časie, kali adbywałasia Jaho paświanceńnie na Biskupa, „Krynica“ pomniła i pasłała Jamu swajo ščyraje žadańnie ščaśliwaj pastyrskaj pracy na karyść Łatyšskaho Narodu. A na prywitańnie naša Biskup niamym nie astaŭsia, a prysłaŭ nam padziaku i swajo błahasławienstwa u liście, pisanym pa biełarusku 29. IX. 1920, jaki my ciapier atrymali i ž lubaściu u sercy tut jaho dasłoŭna drukujem:

„Šanoŭny Ks. Redaktar!
Wialikuju uciechu sercu našamu sprawili prysłanyja s pryčyny Konsekracyi Našaj pažadańnia supołki biełarusaŭ katalikoŭ, hurtujučychsia kala hazety „Krynica“.

Chajžež Boh dašć Tabie, Šanoŭny Ks. Redaktar, Twaim siabram i čytalnikam „Krynicy“ patrebnyja siły u Wašaj ciažkoj pracy, skirawanaj dziela adradžeńnia i ščaśliwaj budučyny pakryŭdženaho narodu biełaruskaho.

Biełarusam-ža Katalikam, henym praŭdziwym mučeńnikam za Kaścioł naš R-Katalicki, biełarusam katalikam, što tak krepka dziaržacca baćkaŭskaj wiery swajej — ad ščyraho serca pasyłajem My naša pastyrskaje błahasławienstwa“.

✠ Antoni, Biskup Ryski.

Dano u Ahłoni 29. IX. 1920.

Wilenski Sejm i Biełarusy.

Tymčasowy Urad Siaredniaj Litwy sprawu Wilni i Wilenščyny žadaje raźwiazać darohaj Sejmu ŭ Wilni. Ale biada ŭsia ŭ tym što jon heta dumaje zrabić pry takich warunkach, jakija ciapier tut jošć. Znača, žadaječ zrabić wybary u sejm, kali inšyja narodnaści, aprača palakoŭ swabodna wyjawić swajej woli nia mohuć.

Dyk woś heta dobra zważyŭšy Wilenski Bieł. Narodny Kamitet, jak i Kamitet Litoŭski i Żydoŭski ad wybaroŭ u taki Sejm ustrymalisia, nia chočačy nakładać swajej piečaci na niesprawiadliwyja wybary.

Nia hledziačy na heta Tymčasowy Urad Siaredniaj Litwy snuječ dalej dumki ab wybarach. Zhodzimsia s tym, što hety wybary adbuducca. Dyk jak tady wyhladać budzie Sejm? A tak, što u skład jahony uwojduć tolki adny palaki. Wybary buduć duža lohkija, buduć wybirać sami siabie, bo spiskoŭ s kandydatami ad narodu biełaruskaho, litoŭskaho i žydoŭskaho nia budzie. Wybirać buduć palaki palakoŭ i tolki. A tymčasam Wilenščyna—ziamla spornaja miž litoŭcami i biełarusami z adnaho boku, a palakami z druhoha. Dyk jasna, što taki Sejm, jaki maje być sklikany, budzie nia Sejm sapraŭdy, jaki adbiwaŭby u sabie wolu usich zacikaŭlenych narodaŭ, a budzie tolki Sejmam prywatnym, siamiejnym adnych palakoŭ.

Spadziawacca-ž taho, što ŭdasca prawieści wybary siarod litoŭcaŭ, biełarusaŭ i žydoŭ paminuŭšy ichnyja narodnyja kamitety, nia možna. Litoŭcy i žydy hetulki zarhanizawany i nawučany ciažkoj žyćciowaj dolaj, što jednaści swajej raźbiwać, bolš jak peŭna, nia buduć. U nas, biełarusaŭ, praŭda, jošć asoby, što až dahetul lubiać chadzić samapasam i mahčyma, što Tymčasowy Urad pieraciahnie ich na swoj bok. Adnak i heta ničoha nie pamoža. U skład Biełaruskaho Narodnaho Kamitetu uwachodziać pradstaŭniki, jak biełaruskaho pracoŭnaho sialanstwa, wybranyja zaletaš na sialanskim biełaruskim źjeździe, tak i pradstaŭniki usich biełaruskich zarhanizawanych ustanowaŭ. A dziela hetaho, kožny biełarus, jaki pawažycca pajści pracïŭ woli Biełaruskaho Narodnaho Kamitetu, hawaryć ad imiani biełaruskaho narodu nia budzie mieć nijakaho prawa, a biełaruskaja zarhanizawanaja hramadzianstwa nazawie jaho susim sprawiadliwa samazwancam.

Na kančatak, padčyrkiwajučy razumny pahlad na wybary u Wilenski Sejm Bieł. Narod. Kamitetu, treba aznačyć, što Liha Narodaŭ uwies čas staić na hruncie plebi-

300437

scytu, jana žadaje, kab tutejšaj ludnaści dać mahčymaść susim ščyra, nikoha nie bajučysia, wyjawić swaju wolu. A kab plebiscyt adbyŭsia, dyk dziela hetaho treba poŭnaj wolnaści dla ŭsich narodaŭ, jakoj my ciapier nie majem i pry wybarach u Sejm mieć nia budziem.

Ihnat Paparać.

KUTOK AB UNII.

Unija-heta abjednańnie Uschodu z Zachodam pad uzhladam relihijnym, inačaj kažučy: adna wiera ŭ roznych abradach. Najważniejšaj pryčynaj razładu miž hreckimi i łacinskimi narodami była świeckaja palityka, katoraja ŭżywała sprawu wiery dziela swaich zaborčych metaŭ. Cym bolej swabody maje relihijnaja suspolnaść u sprawach wiery, tym bliżejšaja jana da abjednańnia. Cerkwa rymskaja (łacinskaja) była ŭ hetym pad lepšymi warunkami. My bačym, jak jana z udačaj zmahałasia i zmahaicca za swaju niezaležnaść u sprawach wiery. Padčas kali Cerkwa hreckaja (sławianskaja) padpadała celymi wiakami pad urad carski, hublajučy swaju moc u lišniaj słuzbitaści dla caroŭ, katoryja nawiet aśmialalisia brać na siabie duchoŭnaje wiarchawodstwa. Ale woś Rusiny (nazawiom tak Biełarusaŭ z Ukraincami) byli toj złučniaj, katoraja wiazała Uschod z Zachodam ŭ našaj staranie. My bačym na praciahu swajej historyi cikaŭnaje zjawišča. Rusin u swaim relihijnym świetahladzie nieachwotna paddajecca pieramozie Uschodu, ci Zachodu: jon łučyć strojny abrad uschodni z hłybiejšym dohmatam Zachodu. Jon zmahaicca za Jednaść. Asnowaj hetaha zmahańnia była staronka, pałčanaja ŭ samaj siaredzinie Europy-Biełaruś, a najbolš wydatnym faktam zmahańnia byŭ sabor Biełaruska-Ukrainski u Biarešci 1595 hodu. Dumka Unii, umacawanaja ŭ Biarešci, bystra razwiwałasia, spałučajučy narod abodwuch abradaŭ: až pycha polskaha šlachoctwa z adnaho boku, a maskoŭski centralizm z druhoha spynili jaho relihijnaje, a pačaści i nacyjanalnaje razwićcio. Stałasia wialikaja biada. Tworčaść mysli relihijnaj Biełarusaŭ zatrymałasia na doŭhi čas.

Ale dumki wyżejšyja macniej łučać ludziej, jak kandały pieramožcy. Praz Rusinaŭ pała šlachockaja Polšča, praz Rusinoŭ razwaliłasia carskaja Rasieja. Na tym razwale adžyła i Biełaruś da nowaha żyćcia. Z silnym razhonam idzie jana da twareńnia rodnaj kultury, da budawańnia nowaha światlejšaha žyćcia. Relihija, jak adna halina hultury ahulnaj, nie stanieć nazadzie. Biełarusy pačulisia bratami biaz roznicy na abrady. A heta najpieršy šah da Unii. Dumka adnej Baćkaŭščyny Biełarusi, spałučaje narod ciełam: Unija złučaje dušu naroda.- Niahaj-ža wolnaja, samabytnaja Biełaruś macuje swajho duch, łučačy brata prawasłaŭnaha i katalika ŭ adzin narod: wiery ŭ Boha adnoj, Cerkwy Chrystowaj adnoj, dzie ŭsie roŭnymi bratami zwacca buduć.

Ko—st.

Ahlad relihijnaho żyćcia u 1920 h. za hranicaj.

Kożny, chto nia straciŭ cikawaści da relihijnych pytańniaŭ i adnosin, prad ŭsim musić chacieŭ-by znajšci adkaz na dumku: jaki ŭpłyŭ naahuł mieła minuŭšaja wajna na relihijnaść. Na žal, pakul što nia można dać poŭnaho atkazu na heta pytańnie. Wajna jšče nia skončyłasia i dziela hetaho nia čas rabić apošni wywad upływaŭ wajny na relihijnaje żyćcio. Można tolki skazać, što wajna mieła na ludziej ŭpływy rożnyja: i dobryja i złyja i što nima asabliwaj pryčyny bajacca za budučynu relihii. Jošć nawiet šmat asnoŭ dumać, što relihijnaść pierażywaje ciapier tolki pierasileńnie i zdaleje jaho tak, jak zdaleć umieła pierasileńnia minuŭšych dzion.

A što datyčyć relihijnych odnosin siarod narodaŭ i dziaržaŭ tak Zachodu jak Uschodu, dyk naš ahlad taksama nia može być poŭnym dziela niedastačy u nas adtul wiestak. Naš ahlad budzie karotkim, i musić ahraničycca relihijnymi adnosinami pierawažna Katal. Kaścioła.

Świataja Stalica, azirajučysia na minuŭšy 1920 h., nia może być niezdawolenaj skutkami kaścielnaj palityki. U minuŭšym hodzie zrobleny pieršyja šahi, kab iznoŭ zawiazać stałyja adnosiny pamiž Św. Stalicaj i Francyjaj. Hetaja sprawa maje wialikuju wahu tak dla francuskich katalikoŭ, pašyrajučy ich prawy i ŭpływy, jak dla katalickich misijaŭ na dalokim Uschodzie, byŭšych zaŭsiody pad apiekaj Francii —Zakon ab adnaŭleńni dyplomatyčnych znosin Francii z Rymam akančacielna jšče nia skončyŭsia, ale sprawa staić na dobraj darozie i mo' bliżejšyja tydni pryniasuć pažadanuju dla abiedźwioch staron razwiazku. Ličym taksama patrebnym zwiarnuć tut uwahu na fakt, što dyplomatyčnaje zbliżeńnie Francyi da Św. Stalicy sustreła warożyja dla siabie adnosiny nia ŭ socyjalistaŭ, ale siarod liberałoŭ i radykałoŭ. Heta daje šmat da namyśleńnia.

U Italii kataliki zarhanizawalisia u silnuju partiju i majuć užo swaich ministraŭ.

U 1920 h. Sw. Stalica dabiłasia ad socjalistyčnaj republikanskaj Niamieččyny taho, čaho darma stolki hadoŭ dabiwałasia ad kajzeroŭskaj, heta jošć: papieskaho predstaŭnictwa ŭ Berlinie. Niamiecki socyjalistyčny Urad ŭmieŭ ščaśliwa razwiazać pytańnie, jak nie narušyć pryrodnaho prawa kožnych baćkoŭ hadawać swaich dzieciej ŭ swajej relihii.—Nawukowaja, literaturnaja, hramadzkaja praca siarod niamieckich katalikoŭ idzie wielmi bojka.

— Socyjalistyčny Urad Austrji, darożyć taksama dobrymi adnosinami sa Sw. Stalicaj. Haława socyjalistyčnaho Uradu Austrji dr. Renner niedaŭno ŭ Rymie adwiedaŭ Papieža u Watykanie.

Palityka Wenhrii na žal karystała časam z katalickaho imiani. Treba mieć adnak nadzieju, što bolšaść katalickaho duchawienstwa u Wenhrii nia żhodzicca, kab dalej imieniem Katal. Kaścioła pakrywalisia rożnyja zastarełyja niedabitki.

U Čechach ŭ apošnim hodzie dajšło da zabureńnia: čaść duchawienstwa zažadała dazwołu żanicca, atpraŭlać imšu pa česku i inš. Bolšaść českich katalikoŭ adnak nie pajšła za hetym.

U Paŭdzionnaj Sławianščynie naahuł adnosiny da Sw. Stalicy dobryja: adna i druhaja starony abminialisia swaimi pradstaŭnikami.

Apošnim časam karol Rumynii ŭ swajej uračystaj s tronu mowie apawieściŭ ab zawiazańni adnosin z Rymam, dyk dla rumynskich katalikoŭ načniecca nowaje lepšaje życcio.

Wielmi karysna prysutnaść u Kanstantynopali (Turcja) papieskaho pasła, da katoraho zaŭsiody mohuć zwiarnucca mnohapakutnyja kataliki Turecčyny.

U Irlandzii katalicki Kaścioł ćwiorda staić na staranie, dabiwajučychsia niezaležnaści swajej Baćkaŭščyny, Irlandcaŭ.

U Złučanych Stanach Ameryki (i ŭ Kanadzie) kataliki, dziakujučy kliču: „sami sabie" żywuć pamysna, pracujuć rupliwa i baroniać razumna swaje pierakanańnia.

Wielmi ciażkija časiny pierażyŭ Kaścioł ŭ Balšawicii, hdzie užo cely hod biskup Cieplak siadzić u turmie, a ciapier i biskup Łazinski.

U wosień 1920 h. metropalit E. Ropp mieŭsia ŭ Londynie razpačać pierahawory z Krasnym ŭ sprawach relihijnych u balšawikoŭ; ci pačalisia jany i ci jakija skutki z ich wyjšli, nia wiedajem. Waroźaść balšawikoŭ da relihii ciapier nie takaja, jak tamu hod—dwa. Jošć nawiet hutarki, što dajšło užo da niejkaho zbliżeńnia ŭ Maskwie pamiž Leninam i patryarcham Tichanam. A kali tak, dyk i hutaryć nielha ab drennym pałažeńni relihijnych spraŭ ŭ Sawietach.

U susiedniaj z nami Polščy dobryja adnosiny papieśskaho pasła i hasudarstwa wielmi papsawalisia pad kaniec hodu.

Dla nas może mieć asabliwuju zacikaŭlenaść, jak prażyła apošni hod Unijackaja Cerkwa ŭ Haličynie. Pačatak 1920 h. znajšoŭ Cerkwu Unijackuju ŭ wielmi ciažkim pałaženńi:

Na wiasnu pałażeńnie palepšyłasia. Św. Stalica pasłała ŭ Haličynu swaho apostalskaho pasła, Genocchi. Na žal pasoł hety sustreŭ šmat pieraškod ŭ wypaŭnieńni swajho zadańnia. Najlepš musić usim niedachwatam carkoŭnaho żyćcia u Haličynie pamože ciapierašniaja padarož metropolita Šeptyckaho da Rymu. Wiestka ab hetym wyklikała pa ŭsiej Polščy šmat kryku i hutarak.

Ks. Ul. Tałočka.

Darahija Braty Biełarusy!

Ab Čechach šmat užo pisałasia u hazetach i knižkach. Ale chacieŭby tut prypomnić Wam. Braty Darahiija, jak paŭstali Čechi z doŭhaho snu.

Čechi-narod sławianskaho plemieni, jak rasiejcy, ukraincy, palaki, sławaki, charwaty. Usie hetyja narody my nazywaim swaimi pabratymami, ci swajakami, bo my Biełarusy, taksama narod sławianski. Sławianskija narody tak, jak dzieci adnych baćkoŭ; tolki nia žywuć razam, a kožny pajšoŭ na swaju haspadarku.

Z daŭnych wiakoŭ Čechi žyli pahranič z niemcami. Daŭniejšyja niemcy byli łakomyja na čužuju ziamlu(jak i ciapierašnija) i zaŭsiady napadali na česki kraj. Čechi baranilisia, jak mahli, ale majučy mienšuju siłu. byli zwajawany praz niemcaŭ. U 1620 hodzie českaje wojska było razbita pad Biełaj Haroj. Ad hetaho času pačałasia českaja niawola, a niamieckaje panawańnie. Peršnajpierš niemcy zaŭzialisia adbirać u čechaŭ ziamlu. Kožnamu wiedama, što haspadr zhinie, kali adbiaruć ad jaho ziamlu. Tak stali hibieć i čechi; patrochu čechi zyšli na dziady i pašli niemcam słužyć za parabkoŭ dy pastuchoŭ, a niemcy razraślisia na wialikich panoŭ u českim krai. Zabraŭšy ziamlu, niemcy chacieli zabić i českuju mowu: woś jany stali śmiajacca z českaj mowy, zabaraniliadkrywać českija škoły. Tak čechi zbiadnieli i absunulisia. Českaja mowa zwiałasia, pa haradoch i panskich dwarach, na miejsca českaj stali wučycca mowy niamieckaj. Ludzi wučonyja, ksiandzy, adwakaty, daktary hawaryli tolki pa niemiecku, bo niamieckaja hutarka ličyłasia panskaj, a českaja prostaj i mužyckaj i chamskaj. Užo dajšło da taho, što nawiet sialanie stydalisia swajej mowy i, haworačy z ważniejšymi ludźmi, krucili jazyk na niamiecki ład. Užo niemcy ciešylisia, što čechi zahinuli i zamierli na wieki. Tak čechi spali hadoŭ dźwieśńie, ale woś prabudzilisia.

Znajšlisia razumnyja ludzi, katoryja horača lubili rodny českі narod, jaho jazyk, zwyčai. Najsłaŭniejšyja z ich byli Prancišak Połacki, Jazep Jungman. Pawał Šafaryk. Jany i zbudzili narod. Źbirali narodnyja pieśni, apisywali daŭniejšyja zwyčai. Połacki pisaŭ českuju historyju; Jungman napisaŭ sławar českaha jazyka.

U 1848 hodu, kali bunty chadzili pa usich narodach i kali usiudy kasawałasia panščyna, čechi taksama zbuntawalisia proci niemcaŭ i pabili ich. Zaraz sklikali narodny schod i uzialisia da pracy praświetnaj. Paŭstali škoły, biblijateki, českija chaŭrusy. Adnak niemcam udałosia iznoŭ pabić čechaŭ. Až da 1861 hodu čechi jašče musili znosić niamieckaje jarmo, pokul nie dabilisia aŭtanomii, značyć samaŭpraŭleńnia. Pośle razhromu Aŭstyi 1918 hodu čechi saŭsim adłučylisia ad niemcaŭ i ustroili swajo asobnaje, wolnaje, niezaležnaje hasudarstwa.

Dastaŭšy swabodu, čechi zawiali inšyja paradki: usiudy ustroili škoły, pazakładali banki i supałki, katoryja uzbahacili narod. U Prazie, swajej stalicy, zbudawali narodny teatr z drobnych hrašowych składak. Na teatry załatymi literami napisana: „Narod sam sabie". Bo čechi paznali, što narod ichny tolki tady žyć budzie, kali buzie lubić swajo. Każdy čech lubić ciapier swaju ziamlu. Dabiŭšysia swabody, čechi wykupliwali ziamlu ad niemcaŭ; ciapier ŭžo šmat niemcaŭ ac sabie wyprawili.

Šmat krywi pralili čechi, pakul dastawli sabodu. Ale jany swajej krywi nie škadujuć, bo wiedajuć, što hdzie wola, tam i dola. Narod padniawolny to tak, jak haspadar u panščynu.

Niama narodu na świecie, katory nie šukaŭby woli; chiba tolki my, ciomnyja Biełarusy. Oj! treba nam na čechaŭ pryhladacca, bo našaja historpja da ichnaj wielmi padobna.

Chłopčyk s pad Hrodny.

M-ka Świr u 1920 h.

Udoŭž woziera ciahnusia,
Ničym być nie maniusia—
Zdaŭna užo maŭču;
Čakaju tolki doli,
Kab choć padniacca z holi,
Bo žyć i ja chaču...

Kapiec u nas łuh słaŭny,
Hdzie žertwy staradaŭny
Świacili hety kut;
Ciapier pasucca kozy,
A pjany i ćwiarozy
Šukajuć sonca tut.

Kruhom tak ciomna-hidka,
Narod jak toj Mikitka,
Z wałami ŭ ziemlu ŭros;
Zhubiŭ pramieńnia sonca,
Zasumawaŭ biazkonca:
„Ciažki daŭ Boh nam los".

I tolki na kirmašy
Žywuć tut ludzcy našy —
Brat brata rad zmanić,
Harełki wypić krošku,
Kab tak choć paniamnožku
Ciapła i świątła zdabyć.

K. S.

Z našych wiosak.

Wioska ADAMČUKI Wilenskaho p.

Pieršy raz ja naważyŭsia napisać u swaju darahuju sialanskuju hazetu „Krynicu". Apisać jość u nas šmat što, tolki pieraškoda hetamu: našaja ciamnata i niaświedamaść. U nas ciapier tak dzieicca, što chočać, toje z nami i robiać: swarać i dzielać nas, a my maŭčym i nia wiedajem, jak pratestawać hetamu i kamu žalicca.

29-ho śniežnia u hminie byli naznačany niejkija wybary; a na što i kudy padawać swoj hołas, ludziam nichto nie skazaŭ.

Antoś Niebaraka z Adamčukoŭ.

DZIAWIENIŠKI, Wilenskaj hub. Pośle pierarywu niekalki času s pryčyny lipniowaho pierawarotu nia moh ja dzialicca dumkami sa swaimi čytačami u „Krynicy" ab swajej staroncy; ciapier-ža iznoŭ dačakaŭ tych dnioŭ, što mahu čyrknuć kolki słoŭ ab žyćci-byćci swaich biełarusaŭ. Usio, tak skazać, u zwiazku Biełarusi u našaj staranie jak najlepiej, bo kožny Biełarus świadomy, widziučy durnyja pastupki dwuch čužych nacijanalnaściej na našaj Baćkaŭščynie, hornicca pad skrydły swajej Maci-Biełarusi. Možna pachwalicca, choć nia u swaim miastečku, ale u Ašmianie maim Biełaruskuju kniharniu, s katoraj dastajom Biełaruskuju literaturu. Tak naahuł skazać usio ničahutka, ale biada z boku wojska: rekwizycyja skaciny, siena, furmanak i h. d. na paradku dziennym, nie zważajučy na zabarony ułady jak wajskowaj tak i cywilnaj.

A jašče adno — atkryli u miastečku restaŭracyju, dyk, što ćećwier i što niadziela ci jakoje świata, to ludziej poŭna, jak žačynić, a wiadoma, što dobraho tam nima, aprača pijatyki i zwadki. Niejak zdaryłasia ćwartkam prachadzić kala restaŭracyi, až baču raptam adkrylisia dźwiery i niekalki čaławiek wybiahli, a hanak wysoki, to usie i razsypalisia. Jak było tam dalej — nie hladzieŭ, tolki čuŭ, jak adzin druhoha zwaŭ „kum, ci ty tut?"

Dziawieniski Šlachcic.

ŚWIANCIANY. Tut pačałasia pryhatawaŭčaja praca da wybaraŭ. Z usich sił starajucca u wybary uciahnuć litoŭcaŭ, ale nie ŭdajecca.

Tut stwaryli arhanizacyju, jakaja dumaje ułažyć supolny špisak kandydataŭ s „socyjalistaŭ", narodnikaŭ i rożnaho rodu prawych. Horača da hetaj sprawy šukajuć litoŭcaŭ, biełarusaŭ i žydoŭ, ale achwotnych nia mohuć znajści. Każuć, što hetkaja pradwybarnaja ahitacyja „psuječ" hramadzianstwa.

(„Dzwon Litwy").

ŠTO ČUWAĆ NA ŚWIEĆIE.

Polska-litouskaja hutarka.

Jak wiedajem, ad nikatoraho času u Waršawie wiaducca litoŭska-polskija pierahawory.

Meta ich: skončyć spor ab Wilni i dahawarycca u sprawie handlu, palityki i ekanamičnaho žyćca.

Pierahawory hetyja niedaŭna spynilisia, bo pradstaŭniki Litwy pajechali ŭ Koŭnu, kab parazumiecca sa swaim uradam.

Razumnyja litoucaŭ damahańnia.

Litoŭcy na pierahaworach z Palakami pastawili im takija damahańni:

1) Pryznać Litwu praŭna,

2) Pryznać Litwie hranicy, aznačany litoŭska-balšawickim dahaworam 12.VII. 1920 h.,

3) Wywiaści polskaje wojska z Litwy,

4) Pryznać Wilniu Stalicaj Litwy.

A što datyčyć plebiscytu, dyk litoŭcy zajawili, što jany nie zhadžajucca, kab u Wilni i Wilenščynie mieŭ adbycca plebiscyt, bo jon tut nie patrebny, a byłob duža pažadanym, kab plebiscyt adbyŭsia u pawietach: Dziśnienskim, Wialejskim, Pružanskim, Słonimskim, Nowahrodzkim i u častkach pawietu Biełastockaho, Sakolskaho, Suwalskaho.

Na ŭsio heta Palaki nie zhadzilisia.

Balszawiki i Biełaruś.

Apošnim časam adbyŭsia źjezd sawietaŭ Biełarusi. Na hetym źjeździe pastanoŭlena, što Biełaruś budzie naležyć da Rasiei, ale što prynaležnaść heta nia budzie takoj, jak pry caru, ale Biełaruś budzie mieć šyrokija prawy.

Ale nam treba damahacca Biełarusi niezaležnaj; treba sklikać swoj Biełaruski Ustawodaŭčy Sojm, kab jon sam ab sabie pastanawiŭ.

Balszawiki raspuszczajuć Czyrwonuju armiju

Z Maskwy dajuć znać, što u balšawikoŭ jość dumka u paławinie 1921 hodu zwolnić z wajskowaj službу sałdat za čatyry hady.

Cikawyja socyjalisty.

Hazeta polskich socyjalistaŭ „Robotnik" u sprawie Wilenskaj damahajecca, kab wybary u Wilenski Sojm adbylisia ŭ Litwie Kowienskaj.

Dobry majuć apetyt polskija socyjalisty i, jak na našy časy, cikawy rozum.

Relihijny nastroj u Sawieckaj Rasiei.

Dawiedywajemsia, što relihijny ruch u Rasiei štoraz pawialičywajecca. Usie Cerkwy poŭny narodu. Nia hladziačy na daražyniu świečak, (ad 100 ad 1000 rb. kaštuje adna świečka) świetłaści pa cerkwach dawoli Nabaženstwy adbywajucca usiu noč, u jakich biaruć učaście rabotniki i sałdaty. Jak ab cikawym zdareńni raskazywajuć, što rabotniki Kołpinskich fabrykaŭ sabrali dwa miljony rubloj na załaty kryž dla świaščennika.

Polska-rasiejski mir.

Z Waršawy pawiadamlajuć, što mir miž Polščaj i Rasiejaj budzie ŭžo akančalna padpisany u hetym miesiacy.

A što balšawiki arhanizujuć swajo wojska, dyk heto, ničoha.

Irlandzija uściaž swaho dabiwajecca.

Irlandzija užo daŭno žadaje swajej niezaležnaści ad Anhlii; ale heta jej pracіwicca.

Apošnim časam była časta pawažnaja krywawaja baraćba irlandzcaŭ z wojskam anhielskim i s palicyjaj. Pasla świata baraćba heta uznoŭ pačałasia.

Ź WILNI.

Biełaruski wiečar. U niadzielu 2-ho studnia u sali Biełaruskaj Himnazii Wostrabramskaja 9 adbyŭsia wiečar, zarhanizawany Biełaruskaj Hramadoj Moładzi. Ihrali „Paŭlinku". Ihra, praŭda, u nikatorych asob nie tak, kab była dobraj, ale ahułam treba skazać „Paŭlinka" prajšła dobra. Najlepš adznačylisia Telmašeŭski, Markiewič, Arsieńjewa, Sasnoŭski.

Treba taksama adznačyć, što biełaruski narodny skok „Ławonicha" prajšoŭ duža bojka i publicy wielmi padabaŭsia.

Biełaruskija wučycialskija kursy pačalisia 2 ho studnia i pratrywajuć dwa tydni. Wučycialoŭ pačatkowych škoł sabrałasia da sotni čaławiek z usiej Siaredniaj Litwy.

Biełaruskuju mowu wykładaje I. Stankiewič, biełaruskuju literaturu M. Harecki, historyju M. Kachanowič, piajańnie Zhirski, hygijenu dr. Kraskoŭski.

Darażуnia ŭ Wilni raście s każnym dniom. Funt razowaho chleba 19—20 m., funt wałowaho miasa 85 m., masła funt 280—300 m.

U Amerykanskim Kamitecі pomačy dzieciam 4-ho studnia adbyłosia pasiedžańnie u sprawie wydačy pradukłaŭ dla škołnych, niaškołnych i prytułkowych kuchniaŭ. Pradukty, wydanyja raniej na 15 dzion, užo wyjšli. Pastanoŭlena ciapier užo wydawać na cely miesiac. A dziela taho, što pokulšto muki i ryžu jość niamnoho, dyk pradukty hetyja wydaduć tolki prytułkam.

Wybary u Wilenski Sojm, jak piša „Rzečpospolita" adłožany da 17 lutaho, bo wybary majuć być prawiedzieny u Lidzkim pawieci i ŭ čaści Hrodzienskaho.

Kali heta praŭda, dyk možna spadziawacca, što wybary išče nadaŭžej adłožacca i šmat čaho u pieršym planie Tymčasowaj Kamisii źmienicca.

Amerykanskija dary dla Wilni. Amerykanski Kamitet atrymaŭ wiestku, što dla Wilni i wakolic z Ameryki wysłana 2374 pary kamašaŭ mužčynskich, 996 paraŭ dziciačych, 7486 funtaŭ myła, 268 harnituraŭ mužčynskich, 656 paraŭ pančochaŭ, 16,588 aršyn pałatna, 4,320 aršyn materjału na wopratki, 1000 paltaŭ i šmat rožnych lekarstwaŭ.

Na hrošy ŭ Wilni takija ceny:

100 rb. carsk.	400 m. p.
Drobnyja 10 rb. i 25 . . .	370 „
5 rb. i 3	240 „
100 Ost marki i miam. . . .	920 „
10 rb. Zołatam	3100 „
1 rb. srebram	160 „

BIEŁARUSY!

„KRYNICA" niasieć Wam žyćcio, jana ad narodnaj śmierci Was baronić,

„KRYNICA" niasieć Wam praŭdu, jana ščyra Was ściarażeć ad fałšu,

„KRYNICA" ad kryŭdy was baronić, jana ziamli i woli Wam žadaje i śmieła hetaho damahajecca,

„KRYNICA" na ščaśliwy pačatak Nowaho Hodu atrymała:

B. Hermanowič — — —	200 m.
A. Kančeŭski — — —	100 „
I. Buraŭski — — — —	30 „
E. Paŭkšta — — — —	100 „
Zhirski — — — — —	30 „
Hahalinski — — — —	20 „
I. D. — — — — — —	20 „
A. Łukianiec — — — —	50 „
J. Rudak — — — — —	50 „

„KRYNICA" ad dušy dziakuje achwiaradaŭcam, jak dobrym Biełarusi dzieciam.

Dumki.

* * *

Nie staranisia čaławieka, što durnym zawuć: duža časta taki čaławiek bywaje mudrejšy za tych, što jaho durnym ličać.

Biełaruskija worahi, ahułam biaruču, ličać durnym našaho sialanina, a tymčasam jon, kali dabiwaicca sabie ziamli, nawuki u swajej mowie, wolnaści, dyk šmat za ich mudrejšy.

* * *

Praudziwaja pryjaźń nia ŭ ščaści, ale u niesčaści.

Toj sapraŭdy Biełarusi pryjazny, chto jej pamahaje i ab joj pomnić u ciapierašnim časi, kali Biełaruś za žyćcio swajo sa śmierciu zmahaicca.

* * *

Šmat bolš zrobiš dziela Baćkaŭščyny praz 10 hadoŭ pracy pawolnaj, čymsia praz hod haračych i biaztałkowych zmahańniaŭ.

* * *

Žyćciowy dośled wučyć nas, što ludzi najmienš umiejuć u mieru hawaryć. Datyčyć heta i Biełarusaŭ; lišniaja haworka nam šmat škodzić.

USIAČYNA.

KOLKI ŭ AMERYCY PAWUKOŬ?

U 1855 h. u Złučanych Stanach Ameryki było 28 miljarderaŭ, u 1863 było ich 500, prad apošniaj suświetnaj wajnoj da 5.000, a siańnia hety lik dasiahaje až da 25.000!

* * *

PRAŬDA i KRYUDA.

Adzin raz, kali na dware było 20 hradusaŭ marozu, spatkałasia na wulicy Praŭda i Kryŭda. Praŭda, adzietaja łachmanami, biehła šparka, a Kryŭda u bahatym i ciopłym futry išła sabie zwolna. Spatkaŭšy Kryŭdu, Praŭda tak kazała z naśmieškaj: „Na hetki maroz, dy wychodziš tak lohka adzietaj, heta-ž možna pramierznuć"! — „Tak, — atkazała Praŭda — ale za heta nichto nie skaža, što dla pakryćcia swaho cieła ja ździorła wopratku z bližniaho i nahim jaho puściła"...

* * *

REDKAJA NAHRADA.

U wadnym mieście u Anhlii až da siańnia zachawaŭsia cikawy zwyčaj. Kali chto u kancy hodu prysiahnie, što jon za ŭwieś hod ani razu nie paspračaŭsia sa swajej žonkaj, i što ani razu nie škadawaŭ swaho kawalerskaho žyćcia, dyk jak nahradu, ad miesta atrymliwaje kumpiak. Zwyčaj hety istnuje ad 1244 hodu, ale dahetul nahradu atrymali usiaho 8 čaławiek.

SWAJA POČTA.

Dr. G. Narjeŭskamu u Rymie „Krynica" Waša prywitańnie atrymała. Padziaka.

Fr. Subaču: Prysłanaje atrymali. Drukujem. Pišycie bolš. Kali „Krynica" da Was nia dojdzie na miesca, dyk dastawajsie z Ašmiany.

Fr. Hryškiewiču u Suchawoli List atrymali. „Krynicu" wysyłajem. Pišycie, što čuwać.

Ad Redakcyi.

„Krynica" paczynaje drukawać niadzielaszniija Ewanhielii. Praca heta susim nowaja. Usich biełaruskich znaucau swajej mowy, Światoha Pisańnia, Teolohii „Krynica" prosić padzi licca ź joj u hetaj sprawie swaimi uwahami, swajej pracaj i wiedaj.

Pazwolena wajennaj cenzuraj. Redaktar i wydawiec S. Stankiewič. Druk. Koop. T—wa „DRUK", Wostrabramskaja, 5.